

Univerza v Mariboru

Fakulteta za varnostne vede

Skupnost občin Slovenije

Association of Municipalities and Towns of Slovenia

Koordinacija PDS na treh ravneh policijske organizacije – državno, regionalno in lokalno

KATJA EMAN, DAMIR IVANČIĆ IN DEJAN BAGARI

VARNOST V LOKALNIH SKUPNOSTIH
29. 11. 2021

Uvod

- Policijsko delo v skupnosti (PDS) se osredotoča neposredno na lokalno skupnost in obsega represivne in preventivne dejavnosti.
- Zgodovina razvoja PDS v Sloveniji je pokazala, da so morali policisti za uspešno PDS več let aktivno in trdo delati ter sodelovati z lokalno skupnostjo na različne načine, da so se pokazali pozitivni rezultati.
- V zadnjih dveh letih so s pojavom covid-19 povezane razmere dodobra spremenile policijsko dejavnost ter posegle tudi v PDS.
- Namen prispevka je predstaviti rezultate analize stanja na področju organizacije PDS na vseh treh ravneh policijske dejavnosti – lokalni, regionalni in državni.

Policijsko delo v skupnosti - PDS

- Policijska dejavnost
- Policijsko delo v skupnosti
- Strategija v skupnost usmerjenega policijskega dela (2013)
- Zakon o policiji (Zpol, 1998)
- Zakon o nalogah in pooblastilih policije (ZNPPol, 2013)
- Resolucija o nacionalnem programu preprečevanja in zatiranja kriminalitete za obdobje 2019–2023 (ReNPPZK19–23, 2019)
- Srednjeročni načrt razvoja in dela policije za 2018–2022 (2018)

Policijsko delo v skupnosti - PDS

- Policijsko delo v skupnosti je najpogosteje izbran pristop k reševanju problemov (in izzivov) v lokalnih skupnostih, ki temelji na sodelovanju občanov in policistov pri reševanju varnostnih problemov.
- Slovenska policija sledi sodobni strategiji policijske dejavnosti, kjer so za PDS značilne štiri lastnosti:
 - 1) partnerski odnos med policijo in skupnostjo;
 - 2) v reševanje (problemov) usmerjeno delo;
 - 3) decentralizacija; in
 - 4) preventivne dejavnosti.
- Policisti morajo svojo avtoritarnost okrepiti z uporabo na znanju utemeljenih metod, saj bi s tem zavarovali zakonitost svojega delovanja in okrepili legitimnost, ki bi izhajala iz transparentnega, na znanju temelječega ugotavljanja dejanskega stanja.

Policijsko delo v skupnosti leta 2021

- Junija 2021 je bila na nacionalni konferenci Fakultete za varnostne vede Univerze v Mariboru Dnevi varstvoslovja organizirana okrogla miza »V skupnost usmerjeno policijsko delo – proklamirana vodilna dejavnost slovenske policije ali mit?«.
 - Udeleženci okrogle mize so izpostavili težave pri udejanjanju PDS v praksi zaradi razmer, vezanih na covid-19, ter poudarili, da je PDS treba preoblikovati z namenom, da bi se ljudem približal represiven del policijskega dela.
- V želji preveriti navedbe iz razprave na okrogli mizi smo izvedli študijo in analizo stanja na področju organizacije PDS na vseh treh ravneh policijske dejavnosti.
 - Pri tem smo si zastavili vprašanje, kakšno je stanje glede PDS v Sloveniji ter kako in kam naprej s PDS oziroma kako daleč v preteklost se je PDS v Sloveniji 'vrnilo'.

Študija

- Soglasje PA GPU za izvedbo raziskave (junij 2021)
- Julij – oktober 2021 – izvedba strukturiranih intervjujev na vseh treh ravneh policijske organizacije (državnem – GPU, regionalnem – PU in lokalnem – PP).
- V raziskavi je sodelovalo šest policistov na lokalni ravni, sedem policistov na regionalni ravni in dva policista na državni ravni, ki se v okviru svojega dela ukvarjajo s PDS.
- Strukturiran intervju je obsegal šest vprašanj in eno podvprašanje o PDS, izveden pa je bil največkrat osebno ali z uporabo e-orodij (Zoom ali MS Teams).
- Zbrane odgovore smo prepisali v pisno obliko in kvalitativne podatke analizirali z orodjem ATLAS.ti.

Ugotovitve

Slika 1: Ravni organizacijske strukture slovenske Policije

- Z namenom zagotavljanja anonimnosti sodelujočih v nadaljevanju rezultate predstavljamo razdeljene na tri organizacijske ravni organiziranosti slovenske policije, čeprav se ponekod stvari prekrivajo.
- Kar zadeva samo razumevanje PDS, so si bili policisti v veliki večini enotni, da je PDS dejansko osnova (skoraj) celotnega policijskega dela, saj se vse njihove naloge (tudi represivne) izvajajo v skupnosti.
- Problem, na katerega je opozorilo več vprašanih policistov na vseh treh ravneh, je dejstvo, da v policiji ponekod še vedno (zmotno) enačijo PDS in preventivno delo policije ter te naloge 'nalagajo' na ramena VPO, a temu ni tako.

Ugotovitve – državna raven

- Državna raven se z vidika razumevanja, organizacije in izvajanja PDS najbolj razlikuje od regionalne (in lokalne) ravni organiziranosti slovenske policije.
- Na državni ravni delovanje policije kot hierarhične organizacije pri organizaciji in koordinaciji PDS veliko bolj sledi zastavljenim letnim ciljem in načrtom, pri čemer se pogosto pozabi na dejstvo, da so stvari v praksi velikokrat drugačne kot pa na papirju.
- Včasih je za realizacijo posameznega cilja, vezanega na PDS, potrebno ogromno več časa in človeških virov, kot pa je to bilo načrtovano v letnem načrtu. Prav tako se velikokrat posamezni dogodki na lokalni ravni dogajajo na tedenski ravni in se je nanje treba odzvati.
- K boljši organizaciji in koordinaciji PDS lahko po mnenju vprašanih policistov pripomore krepitev systemskega pristopa in nedvomno kontinuiteta medsebojnih odnosov in sodelovanja na vseh treh ravneh ter še tesnejše povezovanje le-teh in stalni prenos informacij v obe smeri.

Ugotovitve – regionalna raven

- Sama narava dela, organizacija in izvedba PDS zahteva še večjo povezanost, komunikacijo in sodelovanje med regionalno (PU) in lokalno ravni (PP) organiziranosti slovenske policije.
- Komunikacija na relaciji PU – PP je redna in utečena ter poteka v obe smeri.
- Na regionalni in lokalni ravni so policisti kot pomembne elemente za dobro organizacijo in koordinacijo PDS izpostavili pomen dobre komunikacije, poznavanja področja PDS ter vezi in poznanstva v policiji in v lokalni skupnosti.
- Večkrat so omenili tudi samoiniciativnost, navdušenje in predanost delu ter zaupanje in izkušnje.
- PDS bi lahko bilo bolj kakovostno (predvsem z vidika VPO), če bi imeli včasih več svobode pri odločanju ter na razpolago več človeških virov in več finančnih sredstev.
- Covid-19 je zelo vplival na PDS v Sloveniji, največ v negativnem, zelo malo pa v pozitivnem smislu (zoženje prioritete in redukcija nalog, pri čemer so bili zmanjšani predvsem stiki s prebivalci).

Ugotovitve – lokalna raven

- Velik problem, vezan na situacijo s covidom-19 je pomanjkanje finančnih sredstev za področje preventive (ki sovpada z delom VPO in področjem PDS) na vseh treh ravneh.
- Poleg že tako ogromne večletne kadrovske podhranjenosti slovenske policije ter neprestanih dodatnih nalogah, vezanih na covid-19, se na obeh ravneh dogaja to, da so VPO delegirani v patrulje in da morajo namesto PDS opravljati različne druge policijske naloge.
- Policisti na vseh treh ravneh so si enotni, da je kar zadeva PDS vedno prostor za izboljšave, pri čemer velike spremembe prinašajo tudi nove tehnologije, ki jih policija na vseh ravneh vedno bolj aktivno uporablja (računalniški programi, prilagojeni za načrtovanje in poročanje o opravljenem policijskem delu, socialna omrežja, spletna komunikacijska orodja, interaktivne table idr.).

Ugotovitve

Ključne stvari z vidika razumevanja in koordinacije PDS na vseh treh ravneh policijske organizacije lahko strnemo v tabelo.

	GPU – državna raven	PU – regionalna raven	PP – lokalna raven
Razumevanje PDS	razumevanje PDS in preventivnih dejavnosti kot povezanih področij	PDS sovpada s poslanstvom policijskega dela 'varovati in služiti'	PDS sovpada s poslanstvom policijskega dela 'varovati in služiti'
Pomembni dejavniki za dobro organizacijo, koordinacijo in izvajanje PDS	<ol style="list-style-type: none"> 1. komunikacija (v obe smeri) 2. poznavanje področja dela 3. dobra povezanost na vseh treh ravneh 4. krepitev linij dela 	<ol style="list-style-type: none"> 1. znanje 2. komunikacija in dobri odnosi na ravni PP in GPU 3. stiki in dobro sodelovanje z ostalimi deležniki v lokalni skupnosti 4. samoiniciativnost 5. dodatna izobraževanja in usposabljanja 6. navdušenje in predanost 	<ol style="list-style-type: none"> 1. dobri odnosi z lokalno skupnostjo 2. znanje 3. komunikacija in dobri odnosi na ravni PU 4. svoboda 5. samoiniciativnost in iznajdljivost 6. razumevanje in podpora nadrejenega
Vpliv covid-19 na delo, vezano na PDS	Da, a v manjši meri – način in obseg dela se nista posebej spremenila, manj pozornosti je namenjene preventivnim aktivnostim	Da, v veliki meri – razmere, vezane na epidemijo, varnostne ukrepe, predsedovanje EU in varovanje protestov so izvajanje PDS v lokalni skupnosti porinili v ozadje. Še vedno se izvaja, a v zelo okrnjeni obliki.	Da, v zelo veliki meri – VPO so planirani v patrolje in druge naloge, stik z lokalno skupnostjo se izgublja. Ponekod cela generacija otrok ni imela stika s policijo v vrtcu/šoli.

Tabela 1: Razlike pri razumevanju in koordinaciji PDS na treh ravneh policijske organizacije.

Zaključek

- V uvodu smo si zastavili vprašanja – kako in kam naprej s PDS oziroma kako daleč v preteklost se je PDS v Sloveniji 'vrnilo', zato moramo nanje tudi odgovoriti.
- V trenutni situaciji v državi je PDS v svojem primarnem pomenu – tj. sodelovanje s skupnostjo – potisnjen (nekoliko) v ozadje zaradi izpolnjevanja drugih nalog, vezanih na covid-19 in predsedovanje Slovenije EU.
- S študijo smo potrdili ugotovitve udeležencev okrogle mize na nacionalni konferenci Dnevi varstvoslovja junija 2021, ki so izpostavili težave pri udejanjanju PDS v praksi zaradi razmer, vezanih na covid-19. Stalnica pri težavah je tudi kadrovsko pomanjkanje – najbolj izrazito na regionalni in lokalni ravni.
- Velik problem predstavlja razlika v razumevanju in pomembnosti izvajanja PDS na vseh treh ravneh.
- Na srečo PDS sovpada s poslanstvom policijskega dela 'varovati in služiti' (ang. to protect and to serve) in kot takega ga razumejo tudi policisti širom Slovenije, ki so sodelovali v študiji. Velika večina policistov je PDS ponotranjila in ga povezuje oziroma enači z vsemi svojimi nalogami ter tako do prebivalcev v vseh postopkih.

Zaključek

- Zaradi spleta omenjenih dejavnikov (covid-19, predsedovanje EU, kadrovski izzivi itd.) je PDS (ne)namerno potisnjeno nekoliko v ozadje, pri čemer lahko pričakujemo težave oziroma različne ovire pri ponovnem navezovanju stikov policistov z lokalno skupnostjo.
- Rezultati so pokazali, da kljub enotnemu izobraževanju in dodatnemu usposabljanju policisti na vsaki ravni policijske organizacije PDS razumejo nekoliko drugače, na kar vpliva način njihovega dela. Bolj so policijske naloge umeščene neposredno v lokalno skupnost, bolj se PDS povezuje z delom v skupnosti.
- Policija je sistem, razdeljen na tri ravni, ki za uspešno delovanje nedvomno potrebuje dobro povezanost in krepitev linij dela na vseh treh ravneh, kar pa je brez komunikacije, ustreznega znanja, izkušenj in poznavanja področij dela, vezanih na PDS, ter dobrega preteklega sodelovanja in poznanstev izredno težko..

Hvala za pozornost.

